

Biotoopverbetering door aanleg wildakkers

Al bijna veertig jaar zit de firma Hofman in het Twentse Notter in de zaadhandel. Van anijszaad tot zonnebloemzaad en van bladrammenas tot Waldstaudenrogge: je kunt het er opgeslagen in plastic tonnen aantreffen. Maar ook uitgekende, zelfgemengde zaadmengsels, bestemd voor de paardenwei, bijen- of vlindertuin, of wildakker, worden vanuit de rustiek gelegen schuur in het Twentse coulissenlandschap aan de man gebracht.

Jolande en Hans Hofman

De basis voor de huidige natuurzadenhandel werd gelegd door een pionierende Hofman sr. Hij legde in zijn jachtveld verschillende akkertjes aan, die hij inzaaide met de meest uiteenlopende gewassen en kruiden. Vervolgens hield hij nauwgezet bij welke soorten goed opkwamen én in trek waren bij het wild. Zijn zoon Hans borduurde op dit pionierswerk voort en stelde met zijn vrouw Jolande verschillende wildmengsels samen. Van hazenapotheek, kleinwildmengsel en patrijzenmix tot ree- en roodwildmengsel. De wildmengsels vinden vooral aftrek bij jagers en WBE's, terwijl de natuur- en wilde bloemenmengsels hun weg vinden naar terreinbeherende organisaties, maar ook particulieren, die bijvoorbeeld hun boomgaard willen opsieren met een tapijt van wilde bloemen, kunnen bij Hofman natuurzaden terecht. Jagers zijn natuurlijk vooral geïnteresseerd in het scheppen van zo gunstig mogelijke leefomstandigheden voor het wild. Hofman ziet volop kansen om

Hofman ziet volop kansen voor biotoopverbetering

aan biotoopverbetering te doen. Ook, of liever gezegd juist in onze kaalgeslagen agrarische steppen.

'Je kunt nu met de boer van wie je grond pacht overleggen welke akkerranden in aanmerking komen om ingezaaid te worden voor het wild, bijvoorbeeld stroken die onder de bomen liggen en toch al een verminderde opbrengst leveren.

Voor dergelijke stroken kunnen speciale schaduwmengsels worden samengesteld. En in het najaar kun je een deal maken met de boer om bepaalde percelen met groenbemester in te zaaien. Bijvoorbeeld als na de graanoogst op een perceel in het kader van gewasroulatie pas het volgende voorjaar aardappels worden gepoot. Dan kan inzaaien met groenbemester het wild in het najaar dekking en

voedsel verschaffen. Niet alleen het wild heeft er baat bij, ook de boer die de humusproductie in de bodem ziet toenemen.'

Vanggewas

Maar ook de op zand- en lössgrond verplichte inzaai van een vanggewas op de maïsstoppel om uitspoeling van mineralen in najaar en winter te verminderen, vormt een uitgelezen kans om de kaalslag van het landschap tegen te gaan. Hofman: 'Ook in oktober, na de maïs-oogst kun je nog goede resultaten behalen met het herfst- en najaarsmengsel, mits de vorst niet te vroeg invalt. Het is gegarandeerd onkruidvrij, zodat de boer niets heeft te vrezen. Deze mengsels bevatten knollen, kool, winterkoolzaad en winterrogge en zorgen voor voeding en dekking in najaar en winter.'

Niet alleen het agrarisch landschap biedt kansen voor biotoopverbetering. Ook een brandgang in het bos kan, na bewerking van de grond, ingezaaid worden met bijvoorbeeld een ree- of roodwildmengsel. Voldoende lichtinval is dan

wel noodzakelijk. Wanneer de brandgang of een beoogde wildakker een noord-zuid expositie kent, is dit het meest gunstig. Een langere zonnestraling bevordert niet alleen de groei van de planten, maar zorgt ook voor een stevigere structuur, waardoor ze eerder door het wild worden aangenomen.

Reewild snoept op de wildweide van de kruiden en de klaver, rood- en damwild laveit vooral op de breedbladige grassen, evenals de wilde zwijnen. Planten als zoete lupinen, boekweit, haver en koolsoorten worden door alle grofwildsoorten begeerd.

Aanleggen wildakker

Wat nu te doen als eenmaal een geschikte plek voor een wildakker is gevonden? Allereerst is het zaak de grond goed te bemesten met drijfmest of stalmest. De bemesting beïnvloedt niet alleen de voedingswaarde van de planten, maar ook de geur en de smaak. Zo'n 10 kuub mest per hectare is voldoende. Is hier moeilijk aan te komen of is het perceel niet te bereiken met de mest- of gierwagen, dan is gemengde kunstmest (N.P.K. 15/15/15) een goede vervanger. Reken op 3 kg per are (100 m²). Is er sprake van arme bosgrond dan is het raadzaam patentkali te strooien, dat magnesium en sporenelementen bevat. Gebruik daarvan ongeveer 10 kg per are. Als het gewas in plaats van heldergroen geel opkomt, wijst dat meestal op magnesiumgebrek. Hofman wijst er op dat er ook plaatsen zijn waar de grondeigenaar bemesting niet toestaat. 'Daar valt nog veel te bereiken door het aanpassen van het zaaigoed. Boekweit doet het bijvoorbeeld goed op schrale grond.'

Ploegen of frezen?

Na het bemesten volgt het ploegen of frezen en het zaaien, processen die het liefst achter elkaar moeten worden afgewerkt. Ploegen of frezen hangt af van het gewas dat je er op hebt gehad: 'Heb je een vrij stoppelig gewas, dan kun je het beste ploegen, want anders heb je nog allerlei tossen en wat al niet op het zaaibed liggen dat het kiemen van het zaad en het opkomen van het zaaigewas kan belemmeren. Ook als je veel onkruid hebt, is het beter te ploegen. Bij frezen met een cultivator wordt alleen de bovenste laag omgezet. Deze methode is geschikt om een zaaibed te creëren voor cultuurgewassen, zoals bladrammenas en mosterdzaad, die makkelijk opkomen. Vanwege de oppervlakkige bodembewerking is frezen ook aan te bevelen op arme zandgronden die een dunne humuslaag hebben. Zou je hier ploegen, dan werk je de vruchtbare laag naar de diepte. Het zaaien kan afhankelijk van de grootte van de akker met de hand of met een strooimachine gebeuren.

Verspreid liggende akkertjes

'Maak het liefst meerdere akkertjes, verspreid over het veld', zegt Hofman. 'Daar heeft het wild meer aan dan aan één grote akker. En heb je alleen een grote akker tot je beschikking, maak dan

stroken met verschillende gewassen, in plaats van een blok met slechts één gewas. Hoe diverser, hoe beter. Je kunt bijvoorbeeld een deel inzaaien met de hazenapotheek, een ander deel met zomermengsel, en een strook met het wildmengsel dat weer interessant is voor andere soorten wild, zoals reeën.'

Verder is het raadzaam na te denken of de voorkeur uitgaat naar een eenjarig mengsel of een meerjarig. Een meerjarig mengsel heeft natuurlijk als voordeel dat er bespaard wordt op de kosten voor zaaigoed en bewerking van de grond. Waar echter wel rekening mee moet worden gehouden, is dat bij een meerjarig mengsel uitval plaatsvindt van bepaalde plantensoorten. In het tweede jaar blijven meestal alleen de grassen en de klavers over.

Uitgekiende verhoudingen

Ten slotte wijst Hofman er op dat mensen verschillende mengsels bij elkaar gooien en dan verbaasd waren dat heel veel soorten niet opkwamen. 'Dat is natuurlijk niet de bedoeling. De mengsels bestaan uit uitgekiende verhoudingen van zaadhoeveelheden. Door een teveel van de ene plantensoort kan een andere soort in de verdrinking raken.' Ook is het niet verstandig om winterrogge in het voorjaar te zaaien. 'Dat moet je toch echt in september doen.'

Een laatste tip: voor het zaaien van de zomergewassen is het het beste te wachten tot eind april, wanneer de aarde voldoende is opgewarmd. 'En vervolgens hopen op gunstig weer, met tijdige regenval. Helaas kunnen we die garantie niet geven', zegt Hofman lachend. ■

Hofman Agrarische Producten
Grimbergerweg 11
7467 PR Notter
Tel: 0548-512979
www.natuurzaden.nl

